

УДК 324:342.8 (477)

DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2022.43.29>

МЕТОД Д'ОНДТА: ЙОГО СУТНІСТЬ І РЕАЛІЗАЦІЯ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ (МІСЦЕВОМУ) РІВНІ

Олена Давиденко

*Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби,
кафедра парламентаризму
вул. Антона Цедіка, 20, 02000, м. Київ, Україна*

В статті висвітлено суть методу Д'Ондта для пропорційного розподілу представницьких мандатів, його використання для розподілу мандатів за результатами виборів та для розподілу керівних посад в представницьких і виконавчих органах на державному та регіональному рівнях.

Зокрема, це питання розглядається в рамках аналізу декількох пропорційних систем розподілу місць на виборах між партіями. Висвітлено переваги методу Д'Ондта перед звичайним відсотковим розподілом та значна увага приділена принципам політичного представництва політичних партій (груп) при розподілі керівних посад в парламентах різних країн світу з використанням цього методу.

В статті проаналізовано проект Закону України № 7550 «Про внесення змін до деяких законів України щодо розподілу посад у комітетах Верховної Ради України за принципом Д'Ондта». Авторами законодавчої ініціативи були народні депутати – представники всіх фракцій, створених на той момент у Верховній Раді України та позафракційних депутатів. Проектом пропонувалось у Верховній Раді України дев'ятого скликання розподіл посад голів комітетів, перших заступників, заступників голів, секретарів та членів комітетів здійснювати на основі пропозицій депутатських фракцій залежно від їх кількісного складу за принципом Д'Ондта. Автором статті екстрапольовано положення законопроекту № 7550 на результати виборів до Верховної Ради України IX скликання та сформовано можливі результати розподілу керівних посад в комітетах Верховної Ради IX скликання за методом Д'Ондта, здійснено порівняння з реальним розподілом.

Наведено приклад використання методу для розподілу керівних посад у виконавчих органах Фастівської міської територіальної громади (Київська область). Сформульовані висновки щодо можливості поширення досвіду формування виконавчих органів Фастівської міської територіальної громади за методом Д'Ондта для інших органів місцевого самоврядування та впливу законодавчого закріплення певних технологій пропорційного розподілу керівних посад на формування та посилення демократичних процесів в умовах формування нової системи територіальної організації влади в Україні.

Ключові слова: метод Д'Ондта, метод дільників, розподіл мандатів, розподіл керівних посад.

Важливим чинником демократизації суспільства є принцип пропорційного розподілу мандатів та керівних посад в представницькому органі будь-якого рівня за результатами виборів. Заслугує на увагу та дослідження метод, що застосовується в парламентах світу – метод Д'Ондта, який є одним із способів застосування цього принципу на практиці.

Віктор Д'Ондт (21.11.1841 – 30.05.1902) – бельгійський юрист і математик, професор Гентського університету (Бельгія) – автор розробки математичної теорії пропорційного представництва та пропорційних виборчих систем.

Метод Д'Ондта (або метод Джефферсона) – це метод дільників для розподілу місць у виборчій системі і, відповідно, тип пропорційного представництва в партійних списках. В Сполучених Штатах Америки метод названий в честь 3-го президента країни Томаса Джефферсона, який представив метод пропорційного розподілу місць в Палаті представників США в 1792 році. В 1878 р. бельгійський математик Віктор Д'Ондт в своїй публікації «Système pratique et raisonné de représentation corenelle» описав методологію розподілу місць між кандидатами на виборах з пропорційним представництвом за партійними списками [1].

Взагалі системи пропорційного представництва спрямовані на розподіл місць між партіями приблизно пропорційно кількості отриманих голосів. Наприклад, якщо партія набирає 25% голосів, то вона повинна отримати близько четверті місць. Але, зрозуміло, що точна пропорційність неможлива, оскільки утворюється дробова кількість місць. В результаті було розроблено декілька методів (одним з яких є метод Д'Ондта), які забезпечують максимально пропорційний розподіл місць, що складається з цілих чисел [6].

За методом Д'Ондта місця розподіляються послідовно. На певному кроці місце присуджується тій партії у якої є найбільша квота, яка обчислюється за формулою $V / (S + 1)$, де V – загальна кількість голосів, поданих за партію; S – кількість місць, отриманих партією до даного кроку. Після отримання місця квота партії перераховується відповідно до нової кількості отриманих місць.

Для прикладу візьмемо 4 партії, які в загальному підсумку отримали 80000 голосів та мають розподілити 10 мандатів.

Місце	Партія 1	Партія 2	Партія 3	Партія 4	Всього
1	40000	25000	11000	4000	80000
2	20000	25000	11000	4000	
3	20000	12500	11000	4000	
4	13333	12500	11000	4000	
5	10000	12500	11000	4000	
6	10000	8333	11000	4000	
7	10000	8333	5500	4000	
8	8000	8333	5500	4000	
9	8000	6250	5500	4000	
10	6667	6250	5500	4000	
Кількість місць	6	3	1	0	10
Відсоткове співвідношення	50%	31,25%	13,75%	5%	
Справжня пропорція	5	3,125	1,375	0,5	10
Кількість місць	5	3	1	1	10

За цією системою кількість голосів, отриманих кожним партійним списком, ділять послідовно на ряд чисел (1, 2, 3, 4, 5 і т.д.) до цифри, що відповідає числу партійних списків. Потім отримані частки розподіляють в порядку спадання. Частка, порядковий номер якої відповідає кількості мандатів, що розподіляються, є спільним дільником. Партія отримує скільки голосів, скільки раз спільний дільник поміщається в загальній кількості отриманих партією голосів.

Покажемо також простий спосіб виконання розрахунків

Знаменник	Партія 1	Партія 2	Партія 3	Партія 4	Всього
/1	40000	25000	11000	4000	80000
/2	20000	12500	5500	2000	
/3	13333	8333	3667	1333	
/4	10000	6250	2750	1000	
/5	8000	5000	2200	800	
/6	6667	4167	1833	667	
Кількість місць	6	3	1	0	10
Справжня пропорція	6	3,75	1,65	0,6	10

Отже, як і всі методи дільників, метод Д'Ондта містить певну диспропорціональність, завдяки якій перевага віддається партіям, які набрали велику кількість голосів. Тобто Партія 1, яка набрала 50% голосів у підсумку отримує 60% місць, а Партія 3, яка набрала 13,75% голосів – лише 10% місць.

Як бачимо також з нашого прикладу, Партія 4, подолавши 5% прохідний бар'єр, за методом Д'Ондта не отримує жодного мандата. В таких випадках у виборчих законодавствах передбачаються методи корекції. Це може бути корекція з повторним розподілом, коли всі партії, що подолали виборчий бар'єр спочатку отримують по одному мандату, а потім між партіями розподіляється залишок мандатів. Або можуть бути методи корекції за рахунок лідера чи аутсайдера, коли мандат «відбирається» у партії, яка отримала найбільшу кількість мандатів чи навпаки – найменшу кількість. Також це може бути корекція за рахунок останнього мандату і тоді заздалегідь неясно, чий мандат отримає партія-аутсайдер.

Проте, незважаючи на всі наявні недоліки, метод Д'Ондта можна вважати послідовним, монотонним, стабільним та збалансованим методом, який також заохочує коаліції.

Цей метод використовується у виборчих системах багатьох країн світу: Албанії, Анголи, Аргентини, Armenії, Австрії, Бельгії, Болівії, Бразилії, Венесуели, Гватемали, Данії, Домініканської Республіки, Еквадора, Естонії, Ісландії, Ізраїлю, Іспанії, Колумбії, Люксембургу, Мозамбіку, Молдови, Монако, Нідерландів, Нікарагуа, Парагваю, Перу, Польщі, Португалії, Румунії, Сан-Маріно, Сербії, Словенії, Турції, Угорщини, Уругваю, Фінляндії, Хорватії, Черногорії, Чілі, Швейцарії, Японії та інших. Систему також використовують для розподілу між політичними коаліціями чи групами посад – віце-президенти, голови комітетів та їх заступники тощо в Європарламенті чи для розподілу посад міністрів в Асамблеї Північної Ірландії [2].

Далі ми будемо розглядати принципи політичного представництва політичних партій (груп) при розподілі керівних посад в парламентах з використанням методу Д'Ондта. Саме переваги цього методу перед звичайним відсотковим розподілом, дають змогу отримати керівні посади навіть невеликим партіям чи групам [8,9].

Як зазначено в дослідженнях одного з провідних аналітичних центрів України – Лабораторії законодавчих ініціатив, використання методу Д'Ондта для розподілу посад в парламентах не є імперативним, рідко встановлюється в процедурних документах парламентів, регламентується парламентською практикою. Відповідно остаточний розподіл визначається в ході переговорів за результатами розподілу за методом Д'Ондта і є політичним консенсусом за результатами цих переговорів [15]

У 2018 році у Верховній Раді VIII скликання було зареєстровано проект Закону України № 7550 «Про внесення змін до деяких законів України щодо розподілу посад у комітетах Верховної Ради України за принципом Д'Ондта».

Авторами законодавчої ініціативи були народні депутати А. Парубій, А. Герасимов, М. Бурбак, О. Березюк, О. Ляшко, С. Соболєв, Я. Москаленко, В. Писаренко. Проектом пропонувалось у Верховній Раді України дев'ятого скликання розподіл посад голів комітетів, перших заступників, заступників голів, секретарів та членів комітетів здійснювати на основі пропозицій депутатських фракцій залежно від їх кількісного складу за принципом Д'Ондта. Положення проекту містили повний алгоритм розподілу посад відповідно до цього принципу. Так згідно з проектом посади розподіляються між депутатськими фракціями послідовно, одна за іншою. Чергову у послідовності посаду отримує та депутатська фракція, яка має найбільшу квоту, визначену з точністю до сотих, що обчислюється за формулою $K=\Phi:(P+1)$, де Φ – загальна кількість членів депутатської фракції, P – кількість посад, отриманих депутатською фракцією до даного кроку. Після кожної отриманої посади квота депутатської фракції перераховується з урахуванням нової кількості отриманих посад. Відповідно передбачалось, що цей закон набере чинності з дня набуття повноважень Верховною Радою Україною дев'ятого скликання.

Законопроект пройшов перше читання та був прийнятий за основу але згідно з рекомендаціями Комітету з питань Регламенту та організації роботи Верховної Ради України за результатами розгляду в другому читанні був повернутий головному комітету на доопрацювання з наступним поданням на повторне друге читання [15].

Нами було проведено розрахунки для розподілу посад голів комітетів Верховної ради ХІХ скликання за методом Д'Ондта.

	СН	ОПЗЖ	ЄС	Батьківщина	ПФ	ЗМ	Голос	Довіра	
Крок	242	44	27	25	24	21	20	19	
1	242	44	27	25	24	21	20	19	СН
2	121	44	27	25	24	21	20	19	СН
3	80,67	44	27	25	24	21	20	19	СН
4	60,5	44	27	25	24	21	20	19	СН
5	48,4	44	27	25	24	21	20	19	СН
6	40,33	44	27	25	24	21	20	19	ОПЗЖ
7	40,33	22	27	25	24	21	20	19	СН
8	34,57	22	27	25	24	21	20	19	СН
9	30,25	22	27	25	24	21	20	19	СН
10	26,89	22	27	25	24	21	20	19	ЄС
11	26,89	22	13,5	25	24	21	20	19	СН
12	24,2	22	13,5	25	24	21	20	19	Б
13	24,2	22	13,5	12,5	24	21	20	19	СН
14	22	22	13,5	12,5	24	21	20	19	ПФ
15	22	22	13,5	12,5	12	21	20	19	ОПЗЖ
16	22	14,67	13,5	12,5	12	21	20	19	СН
17	20,17	14,67	13,5	12,5	12	21	20	19	ЗМ
18	20,17	14,67	13,5	12,5	12	10,5	20	19	СН
19	18,62	14,67	13,5	12,5	12	10,5	20	19	Голос
20	18,62	14,67	13,5	12,5	12	10,5	10	19	Довіра
21	18,62	14,67	13,5	12,5	12	10,5	10	9,5	СН
22	17,29	14,67	13,5	12,5	12	10,5	10	9,5	СН
23	16,13	14,67	13,5	12,5	12	10,5	10	9,5	СН

Тобто, якби 23 посади голів комітетів розподілялись за методом Д'Онта, то політична партія "СЛУГА НАРОДУ" отримала б 15 посад, політична партія "ОПОЗИЦІЙНА ПЛАТФОРМА – ЗА ЖИТТЯ" – 2 посади, всі інші політичні партії, депутатські групи, в тому числі група позафракційних депутатів – по одній посаді.

Нижче наведена порівняльна таблиця фактичного розподілу посад голів комітетів у Верховній Раді ХІХ скликання та розподілу за методом Д'Онта

Назва депутатської фракції чи групи	Кількісний склад	Відсоток	Фактична кількість голів комітетів	Відсоток	За методом Д'Онта	Відсоток
Фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ "СЛУГА НАРОДУ"	242	57,35%	19	82,61%	15	65,22%
Фракція Політичної партії "ОПОЗИЦІЙНА ПЛАТФОРМА – ЗА ЖИТТЯ"	44	10,43%	1	4,35%	2	8,70%
Фракція політичної партії Всеукраїнське об'єднання "Батьківщина"	25	5,92%	1	4,35%	1	4,35%
Фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ "ЄВРОПЕЙСЬКА СОЛІДАРНІСТЬ"	27	6,40%	1	4,35%	1	4,35%
Фракція Політичної Партії "ГОЛОС"	20	4,74%	0	0%	1	4,35%
Депутатська група "Партія "За майбутнє"	21	4,98%	0	0%	1	4,35%
Депутатська група "ДОВІРА"	19	4,50%	0	0%	1	4,35%
Позафракційні	24	5,69%	1	4,35%	1	4,35%

Фактична кількість голів комітетів вказана станом на момент ухвалення відповідної постанови в новообраному парламенті. Кольором позначені неспівпадіння між реальним розподілом та розподілом за методом Д'Онта.

Отже, законопроект № 7550 в разі його прийняття став би вагомим важелем прозорості процесів формування керівництва парламентських Комітетів. Важливим була також можливість опозиційних партій отримати посади голів Комітетів. Проте у Верховній Раді ХІХ особливо помітним став вплив політичних факторів на фактичні результати формування керівних посад. Наявність так званої «монобільшості» однієї з партій стало визначальним фактором відхилення від пропорційного представництва всіх партій.

В умовах реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні новоутворені органи місцевого самоврядування отримали відповідні повноваження та ресурси: нові фінансові можливості та інструменти для економічного розвитку. В той же час партизація місцевих рад за результатами місцевих виборів спричинює надмірну політизацію та становить загрозу щодо дестабілізації ситуації в громадах. В умовах посилення відповідальності новостворених органів місцевого самоврядування перед мешканцям громад – за ефективність своєї роботи, а перед державою – за дотриманням

законності, особливо гострим є питання формування виконавчих органів місцевого самоврядування, зокрема розподілу керівних посад, з дотриманням демократичних принципів та положень Європейської хартії місцевого самоврядування [10, 13].

Саме тому надзвичайно актуальним є реалізація пілотного проекту щодо застосування методу Д'Ондта в роботі органів місцевого самоврядування на прикладі Фастівської міської ради.

Під час проведення круглого столу «Національна платформа єднання України: Застосування європейських практик при формуванні керівних органів місцевих рад» вперше в Україні на місцевому рівні було апробовано європейський принцип пропорційного представництва політичних груп при розподілі керівних посад у міській раді. Захід проходив з залученням голови Київського офісу Ради Європи Олени Литвиненко, народних депутатів *Віталія Безгіна*, *Олега Дунди* та *Віктора М'ялика*, депутатів міської, районної та обласних рад, представників громадськості.

Результати виборів 2020 року до Фастівської міської ради VIII наведено в таблиці.

Назва партії	Кількість отриманих голосів	Кількість отриманих мандатів
ПОЛІТИЧНА ПАРТІЯ "ЄВРОПЕЙСЬКА СОЛІДАРНІСТЬ"	2875	9
ПОЛІТИЧНА ПАРТІЯ "ПАРТІЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ЕГОЇЗМУ"	2343	7
ПОЛІТИЧНА ПАРТІЯ ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ "БАТЬКІВЩИНА"	2166	7
ПОЛІТИЧНА ПАРТІЯ "СЛУГА НАРОДУ"	1702	6
ПОЛІТИЧНА ПАРТІЯ "ОПОЗИЦІЙНА ПЛАТФОРМА – ЗА ЖИТТЯ"	1278	5
ПОЛІТИЧНА ПАРТІЯ "ЗА МАЙБУТНЄ"	1149	4

У розподілі керівних посад також право вибору за домовленістю між усіма політичними партіями мав міський голова як суб'єкт виборчого процесу. Оскільки кількість голосів, відданих мешканцями громади на виборах міському голові, становила 6094, то за методом Д'Ондта він міг претендувати на квоту для більшості керівних посад у виконавчих органах ради. Тому, враховуючи, що міський голова був обраний від політичної партії «Партія національного егоїзму», яка також брала участь в процесі розподілу посад, він скористався своїм правом вибору лише один раз – першим, надавши можливість вибрати всі інші посади партіям.

Таблиця визначення квот, яка була представлена учасникам круглого столу.

На практиці представники партій по чергово мали право вибрати посаду з переліку керівних посад виконавчого комітету міської ради та посади керівників, заступників, секретарів та членів комісій Фастівської міської ради.

Черговість була визначена кількістю виборчих голосів, відданих за кожен партію на місцевих виборах, з врахуванням того, що першим свою квоту використав міський голова. Тобто ми не можемо говорити про абсолютне застосування методу Д'Ондта, скоріше це була певна модифікація зазначеного методу, спроба поширити його на місцевий рівень. Але це був приклад використання європейських методів розподілу керівних посад, дотримання демократичних принципів та застосування кращих світових практик місцевого самоврядування.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O
1	Крок	Міськ. голова	ЄС	Его		Батьківщина		СН		ОПЗЖ		ЗаМ			
2	1	1	6094	0	2875	0	2343	0	2166	0	1702	0	1278	0	1149
3	2	2	3047	0	2875	0	2343	0	2166	0	1702	0	1278	0	1149
4	3	2	1015,667	1	2875	0	2343	0	2166	0	1702	0	1278	0	1149
5	4	2	1015,667	1	1437,5	1	2343	0	2166	0	1702	0	1278	0	1149
6	5	2	1015,667	1	1437,5	1	1171,5	1	2166	0	1702	0	1278	0	1149
7	6	2	1015,667	1	1437,5	1	1171,5	1	1083	1	1702	0	1278	0	1149
8	7	2	1015,667	2	1438	1	1171,5	1	1083	1	851	0	1278	0	1149
9	8	2	1015,667	2	479,1667	1	1171,5	1	1083	1	851	1	1278	0	1149
10	9	2	1015,667	2	479,1667	2	1172	1	1083	1	851	1	639	0	1149
11	10	2	1015,667	2	479,1667	2	390,5	1	1083	1	851	1	639	1	1149
12	11	2	1015,667	2	479,1667	2	390,5	2	1083	1	851	1	639	1	574,5
13	12	3	1016	2	479,1667	2	390,5	2	361	1	851	1	639	1	574,5
14	13	3	253,9167	2	479,1667	2	390,5	2	361	2	851	1	639	1	574,5
15	14	3	253,9167	2	479,1667	2	390,5	2	361	2	283,6667	2	639	1	574,5
16	15	3	253,9167	2	479,1667	2	390,5	2	361	2	283,6667	2	213	2	574,5
17	16	3	253,9167	3	479,2	2	390,5	2	361	2	283,6667	2	213	2	191,5
18	17	3	253,9167	3	119,7917	3	390,5	2	361	2	283,6667	2	213	2	191,5
19	18	3	253,9167	3	119,7917	3	97,625	3	361	2	283,6667	2	213	2	191,5
20	19	3	253,9167	3	119,7917	3	97,625	3	90,25	3	283,7	2	213	2	191,5
21	20	4	253,9	3	119,7917	3	97,625	3	90,25	3	70,91667	2	213	2	191,5
22	21	4	50,78333	3	119,7917	3	97,625	3	90,25	3	70,91667	3	213	2	191,5
23	22	4	50,78333	3	119,7917	3	97,625	3	90,25	3	70,91667	3	53,25	3	191,5
24	23	4	50,78333	4	119,8	3	97,625	3	90,25	3	70,91667	3	53,25	3	47,875
25	24	4	50,78333	4	23,95833	4	97,63	3	90,25	3	70,91667	3	53,25	3	47,875
26	25	4	50,78333	4	23,95833	4	19,525	4	90,25	3	70,91667	3	53,25	3	47,875
27	26	4	50,78333	4	23,95833	4	19,525	4	18,05	4	70,92	3	53,25	3	47,875
28	27	4	50,78333	4	23,95833	4	19,525	4	18,05	4	14,18333	4	53,25	3	47,875
29	28	5	50,78	4	23,95833	4	19,525	4	18,05	4	14,18333	4	10,65	3	47,875

За результатами вибору партії отримали квоти на такі посади: міський голова – квота на посаду першого заступника міського голови, партія «Європейська солідарність» – квоти на секретаря міської ради, заступника міського голови з питань медицини, голова та заступник голови депутатської комісії з питань охорони довкілля, природних ресурсів та відновлювальних джерел енергії, секретар комісії з питань охорони здоров'я, соціального захисту, освіти, культури, спорту, сім'ї та молоді, партія «Партія національного егоїзму» – квота на керуючого справами виконавчого комітету, квота на двох голів комісії, заступника та секретаря, партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина» – квота на заступника міського голови з гуманітарних питань, голова комісії, три секретарі комісій, партія «Слуга народу» – квота на заступника міського голови з питань регіонального розвитку, голова комісії, два заступники голів комісій, секретар комісії, партія «Опозиційний блок – за життя» квота на заступника міського голови з питань житлово-комунального господарства, голова та заступник голови комісії, партія «За майбутнє» – квота голова комісії, два заступники голови комісії, секретар комісії. Всі інші квоти становили члени депутатських комісій.

Як зазначив на своїй сторінці в мережі Фейсбук народний депутат Віталій Безгін, який безпосередньо був присутній: «Цікаво було спостерігати, як представники ради громади спромоглися реалізувати максимально прозорий механізм по розподілу представництва в комісіях, без кулуарщини та шкурняків. Буде прекрасно, якщо цей досвід вийде масштабувати на інші органи місцевого самоврядування. Це підхід до менеджменту, але це впливає і на подальшу політичну відповідальність. Тут дійсно віддали перевагу розподілу

відповідальності та сфер між усіма силами, що подолали бар'єр. Без влади та опозиції. Цікавий експеримент»

Назва партії	Кількість отриманих голосів	Кількість отриманих мандатів	Отримані посади	Кількість отриманих посад
МІСЬКИЙ ГОЛОВА			Перший заступник міського голови	1
ПОЛІТИЧНА ПАРТІЯ "ЄВРОПЕЙСЬКА СОЛІДАРНІСТЬ"	2875	9	Секретар міської ради Заступник міського голови Голова комісії -1 Заступник голови комісії -1 Секретар Комісії -1	5
ПОЛІТИЧНА ПАРТІЯ "ПАРТІЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ЕГОЇЗМУ"	2343	7	Керуючий справами Голова комісії – 2 Заступник голови комісії – 1 Секретар комісії – 1	5
ПОЛІТИЧНА ПАРТІЯ ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ "БАТЬКІВЩИНА"	2166	7	Заступник міського голови Голова комісії – 1 Секретар комісії – 3	5
ПОЛІТИЧНА ПАРТІЯ "СЛУГА НАРОДУ"	1702	6	Заступник міського голови Голова комісії – 1 Заступник голови комісії – 2 Секретар комісії – 1	5
ПОЛІТИЧНА ПАРТІЯ "ОПОЗИЦІЙНА ПЛАТФОРМА – ЗА ЖИТТЯ"	1278	5	Заступник міського голови Голова комісії – 1 Заступник голови комісії – 1	3
ПОЛІТИЧНА ПАРТІЯ "ЗА МАЙБУТНЄ"	1149	4	Голова комісії -1 Заступник голови комісії -2 Секретар Комісії -1	4

Захід став вагомим внеском у питання розвитку місцевої демократії, показав яким чином на практичному рівні мають застосовуватись методи і механізми європейської демократії.

Як зазначив міський голова Михайло Нетяжук, зроблена дія, яка може стати успішним прикладом для всіх органів місцевого самоврядування. Застосований європейський досвід надає можливість уникнути ризиків, що виникли після виборів, які пройшли за порційною системою.

Список використаної літератури

1. Афанасьєва М. Технології пропорційного розподілу представницьких мандатів. // Митна справа: науково-аналітичний журнал з питань митної справи та зовнішньоекономічної діяльності. № 4(82), част.2,книга 2. липень-серпень. 2012. С. 195-202.
2. Балабан Р.В. Теорія виборчої системи. К.: Либідь, 2007. 197 с.
3. БогашеваН.В., Ключковський Ю.Б., Колісецька Л.В. Дослідження деяких аспектів еволюції виборчого законодавства України(1989-2006 роки). К.:Фоліант, 2006. 146 с.
4. Гошовська В.А. Представницькі органи влади у забезпеченні сталого розвитку України// Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентові України: Видавництво НАДУ, 2020.

5. Давиденко О. До питання про розподіл керівних посад в органах місцевого самоврядування (на прикладі Фастівської міської ради): матеріали I Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (Київ, 17 березня 2021 р.) / за заг. ред. В. Гошовської. Київ : НАДУ, 2021. С. 26-29
6. Демократичний потенціал пропорційних виборчих систем / С. Конончук, О. Ярош, С. Горобчишина. К.: [Агенство «Україна»], 2009. 80с.
7. Доповідь про виборче законодавство та виборчу адміністрацію в Європі. Синтетичне вивчення постійних викликів та проблемних питань (CDL-AD(2006)018), ухвалена Радою з демократичних виборів на 17 засіданні (Венеція, 8-9 червня 2006 року) та Венеціанською Комісією а 67 пленарній сесії (Венеція, 9-10 червня 2006 року) // Європейський демократичний доробок у галузі виборчого права: Матеріали Венеціанської Комісії, Парламентської Асамблеї, Комітету Міністрів, Конгресу місцевих і регіональних влад Ради Європи: пер. з англ. / За ред. Ю. Ключковського. Вид. 2-е, випр. і доповн. К.: Логос, 2009. С. 142-197
8. Дослідження найбільш поширених у світі пропорційних виборчих систем і перспектив їх запровадження у національне державотворення та правотворення. Аналітична оповідь / О.А. Фісун, В. Борщевський, А.І. Кудряченко та ін.; за заг. ред. О.А. Фісуна. К.: НІСД, 2007. 120 с.
9. Ключковський Ю.Б. Виборчі системи та українське виборче законодавство: монографія / Ю.Б. Ключковський; Національний університет «Києво-Могилянська Академія». К.: Час Друку, 2011. С. 57-64.
10. Ковтунець В. Оптимізація виборчих систем для парламентських та місцевих виборів // Вибори і референдуми в Україні: законодавче забезпечення, проблеми реалізації та шляхи вдосконалення. Збірник матер. міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 13-15 листопада 2003 року) / Ред. колег. М.М. Рябець та ін. К.: Нора-друк, 2003.
11. Лондар Л. Напрями реалізації політики децентралізації в умовах розширення прав місцевих органів влади і забезпечення їх фінансової та бюджетної самостійності. Аналітична записка. Національний інститут стратегічних досліджень. 2016. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/ekonomika/napryami-realizacii-politiki-decentralizacii-v-umovakh-rozshirennya-prav>
12. Методи визначення результатів пропорційного голосування: різновиди й особливості застосування / О. М. Вагіна // Гілея: науковий вісник. 2017. Вип. 127. С. 325-330.
13. Саврас І. Актуальні проблеми та можливості застосування статистичних методів у державному управлінні. ISSN 2070-4011. ЕФЕКТИВНІСТЬ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ. 2016. ВИП. 1/2 (46/47). Ч. 2 с. 24-31
14. Селезньова Н.П., Бондаренко М.А. Динамічна кореляційна модель електоратних уподобань виборців на прикладі виборів 2010 року «КП» ВІСНИК НТУУ "КП". Політологія. Соціологія. Право. Випуск 4(8)2010
15. Статус методу Д'Ондта при розподілі керівних посад у парламенті. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://parlament.org.ua/2018/10/01/status-metodu-d-ondta-pryro-zpodili-kerivnyh-posad-v-parlament/>
16. Паніотто В. І., Харченко Н. М. Соціологічні дослідження як спосіб контролю результатів виборів та референдумів. – Соціологія політики: хрестоматія. – К.: Видавництво Європейського ун-ту, 2010, т.2, частина 2
17. Про вибори народних депутатів України : Закон України № 4061-VI від 17 листопада 2011 р. // Відомості Верховної Ради України. 2012. № 10. Ст. 73.
18. Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутатів місцевих рад і сільських, селищних, міських голів : Закон України № 2487-IV від 10 липня 2010 р. // Відомості Верховної Ради України. 2010. № 35

THE D'HONDT METHOD: ITS ESSENCE AND IMPLEMENTATION AT THE REGIONAL (LOCAL) LEVEL

Olena Davydenko

*Taras Shevchenko National University of Kyiv,
Educational and Scientific Institute of Public Administration and Civil Service,
Department of Parliamentarism
Anton Tsedik str., 20, 02000, Kyiv, Ukraine*

The article highlights the essence of D'Hondt's method for the proportional distribution of representative mandates, its use for the distribution of mandates based on election results and for the distribution of leadership positions in representative and executive bodies at the state and regional levels.

In particular, this issue is considered as a part of the analysis of several proportional systems of allocating seats during elections between parties.

The advantages of the D'Hondt method over the usual percentage distribution are highlighted, and considerable attention is paid to the principles of political representation of political parties (groups) in the distribution of leadership positions in the parliaments of various countries of the world using this method.

The article analyzes the draft Law of Ukraine No. 7550 "On amendments to certain laws of Ukraine concerning the distribution of posts in the committees of the Verkhovna Rada of Ukraine on the principle of D'Ondt"

The authors of the legislative initiative were the People's Deputies – representatives of all factions that were at that time in the Verkhovna Rada of Ukraine and non-faction deputies.

The project suggested that the Verkhovna Rada of Ukraine of the ninth convocation should distribute the positions of committee heads, first deputies, deputy heads, secretaries and committee members based on the proposals of the parliamentary factions, depending on their numerical composition according to the D'Hondt principle. The author of the article extrapolated the provisions of draft law No. 7550 to the results of the elections to the Verkhovna Rada of Ukraine of the IX convocation and formed possible results of the distribution of management positions in the committees of the Verkhovna Rada of the IX convocation according to the D'Hondt method, compared with the real distribution.

An example of the use of the method for the distribution of management positions in the executive bodies of the Fastiv city territorial community (Kyiv region) is given. Conclusions are formulated regarding the possibility of spreading the experience of the formation of executive bodies of the Fastiv urban territorial community according to the D'Hondt method to other local self-government bodies and the impact of the legislative consolidation of certain technologies of proportional distribution of management positions on the formation and strengthening of democratic processes in the conditions of the formation of a new system of territorial organization of power in Ukraine.

Key words: D'Hondt's method, method of divisors, distribution of mandates, distribution of management positions.